

Ігор Власюк,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

**ВІДНОСИНИ КРАЇН БАЛТІЇ З УКРАЇНОЮ У 2022-2025 РР.: ОГЛЯД
НОВІТНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

***Анотація:** Проаналізовано напрями досліджень українських істориків, політологів у проблематиці українсько-балтійських відносин в роки повномасштабного російської агресії в Україну.*

***Ключові слова:** Україна; Литва; Латвія; Естонія; російська повномасштабна агресія в Україну; військова допомога.*

Igor Vlasyuk,

Ivan Franko Zhytomyr State University

**RELATIONS BETWEEN THE BALTIC STATES AND UKRAINE IN 2022-2025:
REVIEW OF RECENT RESEARCH**

***Abstract:** The research directions of Ukrainian historians and political scientists on the issues of Ukrainian-Baltic relations during the years of full-scale russian aggression in Ukraine are analyzed.*

***Keywords:** Ukraine; Lithuania; Latvia; Estonia; russian full-scale aggression in Ukraine; military aid.*

Українсько-балтійські відносини уходять вглиб віків, починаючи з періоду утворення Великого князівства Литовського. Важливо підкреслити, що на сучасному етапі вони стали більш динамічними, тісними, в умовах пострадянського простору, проблем соціально-економічного та політичного розвитку нашої держави та сучасних країн Балтії у 90-х рр. ХХ ст. Активізація підтримки Української держави трьома країнами цього регіону була пов'язана з викликами першої чверті ХХІ ст., особливо у період російського вторгнення в Україну з 2014 р. і до сьогодні.

Метою дослідження є аналіз напрямів новітніх досліджень українських істориків та політологів щодо співпраці України з країнами Балтії в роки російсько-української війни.

Завданнями цієї наукової розвідки є осмислення завдяки цим дослідженням характеру та динаміки актуальних на сьогодні відносин країн Балтії з Україною.

Сучасний етап українсько-балтійських відносин є особливо важливим з огляду на ті виклики та проблеми, з якими зіткнулася наша держава у першій чверті ХХІ ст. Повну та тісну підтримку Україна відчуває зараз у важкий період повномасштабної російської агресії з 2022 року. Країни зближує бажання бути й надалі частиною європейського демократичного простору, сповідування миру, а не війни, а також, безумовно, спільні інтереси в економічній, політичній та культурній сферах.

Важливо зазначити, що саме цій тематиці в українській історичній науці вже присвячено низку досліджень. Зокрема, можна виділити праці О. Сухобокової, А. Гневашевої, Г. Палій, І. Туряниці та ряду інших дослідників. Загалом же варто відмітити, що на сьогодні є достатньо багато публікацій українських науковців щодо висвітлення даної проблематики як у фахових виданнях, так і в засобах масової інформації.

Аналізуючи політичну та військову допомогу країн Балтії нашій державі у перші місяці повномасштабного російського вторгнення в Україну, Ольга Сухобокова у своїх висновках чітко виділяє, що ці країни стали пліч-о-пліч з Україною, вважаючи, що вони таким чином захищають і власну державність. Країни Балтії, на її думку, готові взяти на себе місію «голосу» України в ЄС та НАТО і є лідерами у підтримці нашої держави [4, с. 669].

Зазначимо, зі свого боку, що повномасштабна російська агресія прискорила процеси євроінтеграції України до НАТО та ЄС. Через таке важке випробування Україна ще раз чітко окреслила свою відданість цінностям миру, добра та демократії, шукаючи підтримки у тих країн, які поділяють та сповідують ці цінності.

Подібну думку можна побачити у висновках статті І. Туряниці, у яких, зокрема, відмічено, що офіційна влада Литви у перші місяці російського вторгнення в Україну зайняла принципову дипломатичну позицію щодо захисту прав норм міжнародного права, демократичних цінностей та поваги до національного суверенітету, проявила себе регіональним лідером у забезпеченні миру та стабільності [5, с. 150].

А. Гневашева зазначає, що тривалі та інтенсивні бойові дії в Україні активізують країни Балтії у напрямі розробки власних та спільних оборонних проєктів, виділяючи при цьому зусилля Латвії. Пріоритетом для цих країн є збільшення військового потенціалу та ресурсів з метою обороноздатності та безпеки [1, с.137].

Можна цілком погодитись з думкою Г. Палій, що керівництво країн Балтії показує вміння превентивного реагування на російські гібридні загрози та виклики.

Щодо підтримки України та її громадян у такий важкий час авторка відмічає військовий та гуманітарний аспекти допомоги, а також економічну співпрацю [3, с. 96-97].

Український політолог М. Москалюк, досліджуючи безпекову політику країн Балтії в останні роки, відмічає трансформаційні зміни, пов'язані зі сферою національної безпеки та оборони, активною діяльністю цих держав щодо розвитку загальноєвропейської безпеки [2, с. 61].

Значний інтерес, на наш погляд, представляє збірник матеріалів міжнародної конференції «Українці Балтії: інтеграція і громадотворення» (Львів, 2025). У ньому вміщено ряд статей, присвячених різним аспектам допомоги та співпраці між Україною та балтійськими країнами: надання психологічної допомоги українським вимушеним мігрантам, освітнє співробітництво, діяльність українських громадських організацій в цих країнах, життя української діаспори [6].

Українсько-балтійські відносини у важких умовах російської повномасштабної агресії в Україні з 2022 р. набули якісно нових форм взаємодії, пов'язаних насамперед з активною підтримкою нашої держави Литвою, Латвією та Естонією. Країни Балтії усіляко сприяють інтеграції України в структури НАТО та ЄС, усвідомлюючи роль України на європейському континенті та виходячи з позицій попередження російських загроз та розвитку власної безпеки у своєму регіоні. Огляд окремих новітніх досліджень даної проблематики показує посилення інтересу істориків та політологів до вивчення різних аспектів взаємодії між Україною та країнами Балтії.

Джерела та література

1. Гневашева А. В. Аспекти міжнародної військової допомоги Польщі та країн Балтії Силам оборони України у роки широкомасштабної агресії РФ (2022 – 2023). Військово-науковий вісник. 2025. №43. С. 125-142.
2. Москалюк М. Ф. Безпекова політика країн Балтії в умовах російсько-української війни. Регіональні студії: науковий збірник / редкол.: М. М. Палінчак (голов. ред.), І. М. Вегеш, Є. І. Гайданка та ін. Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2024. Вип. 37. С. 58-62.
3. Палій Г. Взаємодія України та країн Балтії в умовах війни і спільних викликів. Управління та адміністрування в умовах протидії гібридним загрозам національній безпеці: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 22 листопада 2023 року). Київ: ДУІТ, ХНУРЕ, МНТУ. 2023. С. 95-98.
4. Сухобокова О. О. Політична та військова допомога країн Балтії у перші місяці повномасштабної російсько-української війни. The Russian-Ukrainian war (2014-2022): historical, political, cultural-educational, religious, economic, and legal aspects. Riga : Baltija Publishing, 2022. С. 661-670.
5. Туряниця І. А. Аналіз ключових аспектів міжнародної політики Литви щодо підтримки України на фоні повномасштабного вторгнення Росії у 2022 році. Регіональні студії: науковий збірник / редкол.: М. М. Палінчак (голов. ред.), І. М. Вегеш, Є. І. Гайданка та ін. Ужгород : Видавничий дім "Гельветика" 2023. Вип. 32. С. 146-151.
6. Українці Балтії: інтеграція і громадотворення: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, 29 квітня 2025 р. Львів, 2025. 101 с.